

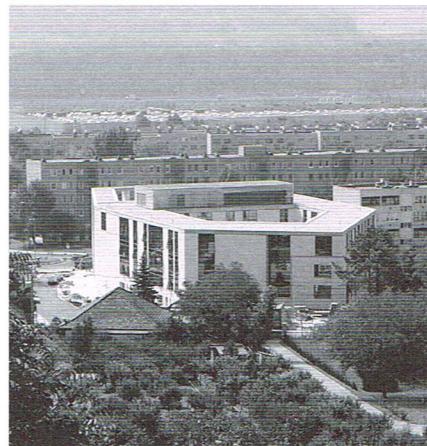
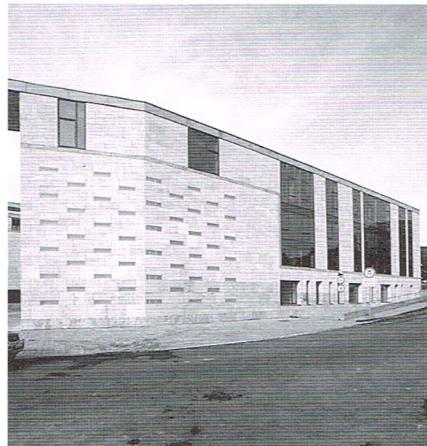
Wesselényi-Garay Andor

Tükör által

A budaörsi Városháza bővítéséről

FÓTÓK • PICTURES • BUJNOVSZKY TAMÁS

A kortárs magyar építészet két ígéretes tehetsége, Zsuffa Zsolt és Kalmár László 2003 őszén nyerte meg azt a pályázatot, amelyet a budaörsi városháza építészeti kialakítására írtak ki. A mintegy öt hónapnyi tervezési folyamat lezárulta után a ház is elkészült – s bátran állíthatjuk, hogy az épület maga nagyon erős gesztus a hazai építészeti palettán. Jelentősége okán azonban alkalmas annak a kérdésnek a megvitatására is, mely a fiatal építészet hazai helyzetét elemzi.

FESZESSÉG; izgalmas és dramatizált térsorok; a halom nyitott, demokratikus önképviselete; valamint a jól eltalált framptoni hely-forma az a négy kategória, melyben Zsuffa és Kalmár alkotása színjelésre vizsgázik. Budaörs egy kicsit nyugodtabb részén, az egykori, 1974-ben emelt pártház felhasználásával épült fel az új városháza. Lakótelepek, némi rozsdáövezet, egy irodapark függönyfal-unalma, harmadik generációs parasztházak és a hegyvidékre felkészű neociki villák irgalmatlan áradatával dacoló mészsziksikla alkotják azt a rendkívül eklektikus környezetet – szűkebb régiót –, melynek kritikai elfogadása egyben az új épület formálási alapjává is vált.

Az eredeti pályázati tervekben az egy szinttel magasabba álmodott épület – a funkcióigények racionálizálásával – így döccenő nélkül simul környezetébe. Legfőbb inspirációja a háttérben emelkedő mészsziksikla volt, mely a ház telepítését, enyhén szabálytalan, kristályos formáját, valamint anyaghasználatát is meghatározta. Némi analógiával: a csiszolt mész-kőkubus finoman kristályos és összefogott telepítése rímel a sziklatömbre; az újból helyzetbe hozott építészeti elem, a kolonnád pedig nagyképűség nélkül csendesít a lakótelep vizuális összképét.

Az együttes legnagyobb erénye azonban mégis csak az az intenzív térszövet, mely a földszintet a főúttól egészen a hátsó utcáig egyetlen jól dramatizált egységgé komponálja. Pengefalakon, illetve hagyo-

mányos pillérsoron keresztül feltároló külső udvar, belső peripterosz-galériás aula, udvar, kolonnád és külső park képezi azt az átvárat a térsort, mely a demokratikus halom nyitottságaként is értelmezhető. Ez a gazdag térbeliség azzal a formálási aszkézissel párosul, mely némi szikársággal az anyagokat és a helyszerűséget lélegezni engedi.

Merthogy sikerül a lehetetlen, e két udvar helyére válik. Különösen a második udvarban lehet elképzelni egy igazi nyári piazzát, mely azután a felületplasztikai, land-artos eszközökkel komponált parkba oldódik. A finom jelzésekkel építkező parknál szabadabb kezet enged magának Zsuffa és Kalmár, mely leginkább a szabadon elhelyezett faltestek, de méginkább a külső csobogó formájában mutatkozik meg. Eddig minden vita felett álló, igen komoly teljesítmény.

Némiképp problémásak azonban a homlokzatok – ez leginkább a pályázati tervekben rögzített megoldás ismeretében szembeötlő. Némi blöff-ízzel ugyan, de a 2003-as első javaslatok olyan homogén, az üvegfelületet a kőburkolatba simító megoldást javasolt, amely az épület dobozszéregét fokozva elementáris erővel láttatta a kolonnád transparenciáját. A zártság-nyitottság dialógusában a központi üvegezés helyett az átvárat a – távolról Aldo Rossit idéző – régi-új lelemény, az oszlopsor biztosította. Az eredeti grafikai íz tartalmi hiányosságaival együtt jótékony hierarchiát teremtett a zárt és az át-

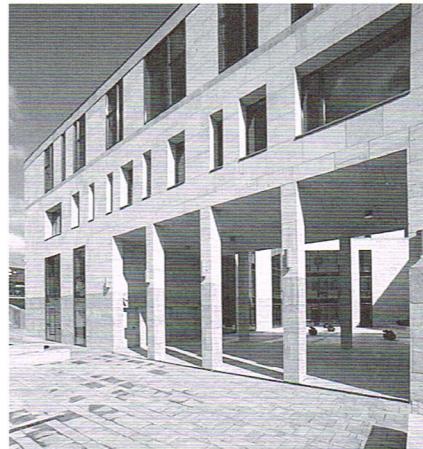
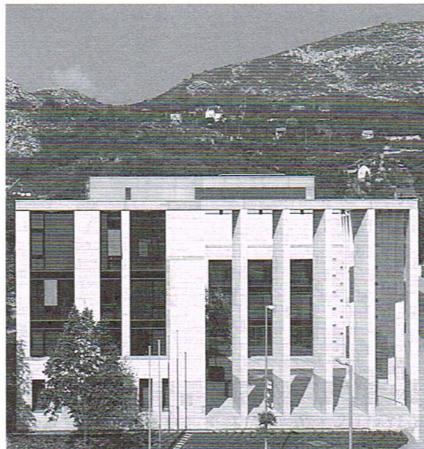
tört között, különböző sűrűségű térhártyákat választva el egymástól. Ehhez képest a homlokzat megvalósult formálása határozott visszalépés. Foltszerűségeben a kolonnád változó árnyékjátékával szembenen túlontúl egyértelmű, kijelentő.

Ez azonban a kisebb probléma. Talán nem vagyok egyedül azzal a vélekedéssel, hogy Zsuffa Zsolt és Kalmár László a kortárs magyar építészet épp napjainkban kiteljesedő tehetségei. Az előjövendő építészeti olyan, már szárnybontás után lévő alakjai ōk, akik helyzetüknel és fiatalsgáuknál fogva rendkívül jól befolyásolhatják, gazdagíthatják a tradíciókat azt a folyamatát, amely a ma kurrensnek számító építészeti alkotásokból áll. Ugyanakkor ezt a tradíciót meg is kérdőjelezhetik, sőt új tradíciót is indíthatnak. Koruk okán különösen izgalmassá válhat alkotásaiak újdonságértéke. Márpedig az újdonsággal a városháza építészei adósak maradnak. Ha arra a Karácsony Tamás, Janesch Péter, Keller Ferenc, Cságoly Ferenc és Turányi Gábor képviselte szakmai közegre gondolunk, ahonnan Zsuffa és Kalmár építészete eredeztethető, akkor lehetetlen nem észrevenni, hogy az ablakok véletlenszerű kiosztása a pécsi Barbakan ház, a Medve utcai általános iskola, illetve az Építészstúdió által jegyzett Info parki irodaházak ide vágó részleteinek reflexiói; a sakktábla-szerű üvegosztás-motívum mintha Turányi Gábor Porcelánumát és villáinak sorát követné, a skickeket pedig akár a mesterek bármelyike készíthette volna.

Az egyéni formai, vagy grafikai lelemények előtt rendre három út áll. (1) A divat dicsőséges hullámain felkapaszkodva idővel a felejtés mélyére hullik, mint ahogyan az Bernard Tschumi hullámzó tetejével történt a La Villette Parkban, (2) kizárolag az alkotójára jellemző attribútum marad, mint ahogyan az

Carlo Scarpa lépcsős betonplasztikáinál látható, vagy (3) ebből a személyes attribútumból vagy divatelemből a dupla üvegfalakhoz, vagy a hajtогatott szerkezetekhez hasonlatos, általánosan elfogadott építészeti eszköz lesz. Zsuffa Zsolt és Kalmár László feladata nem egyfajta szintetizálás, mint inkább járatlan ösvények nyitása, kérdések feltevése, semmint válaszok adása lett volna. A pályaműhöz mellékelt rövid leírás is azt igazolja, hogy a tervezők túlságosan is figyeletek a pályázat zsűrijére. Túlzottan olyan, sőt olyanabb lett, mint amilyet Keller Ferenc, Pazár Béla, Czigány Tamás és König Tamás biztosan szeret, mellesleg épít. Mindez ugyanakkor inkább az idő ellen dolgozó biztonsági játknak, semmint elvtelen normakövetésnek tekinthető. Legalább is ezt igazolja az épület jelen oldalakon is látható fotóanya.

Ez a ház – a soron következő médiumokban éppúgy, mint itt – a tervezők kifejezett kérésére fekete-féhér képdokumentációval jelenik meg. Ebből két doogra, az épület Zsuffa és Kalmár által kívánatosnak tartott időbeni létmódjára, illetve az építészeti képben rejлő műfaji önértékre lehet következtetni. Az építészek e kérése arról árulkodik, hogy létezik egy olyan képi állapot, amely a ház – tervezői szándék szerinti – legfontosabb reprezentációja. Ha ez így van, akkor az egyben azt is jelenti, hogy a ház és a képe egyenrangú szereplőkként lépnek színe abban a folyamatban, melyet az építészeti tudás generálásának, átadásának nevezhetünk. E gesztus rendkívül szerencsésen cáfolja azt a vélekedést, amely hierarchikus pozíciókat feltételez a ház, illetve a vélт jelenlősségeben messze alatta állónak sejtett kép számára. Létezik tehát a háznak egy olyan ideális állapota, melyhez a Zsuffáék választotta képtípus áll a legközelebb, sőt, az építészeti tettet, gondolatot az épület

GENERÁLTERVEZŐ / GENERAL DESIGN
ZSUFFA ÉS KALMÁR ÉPÍTÉSZ MŰTEREM

ÉPÍTÉSEK / ARCHITECTS
KALMÁR LÁSZLÓ, ZSUFFA ZSOLT

ÉPÍTÉSZ MUNKATÁRSAK / FELLOW ARCHITECTS
NAGY GÁBOR, NYÉKI ANIKÓ, REHUS SZILVIA, SZÓKE MARIANN, VERMES DÁNIEL, VILLÁNYI NORBERT

BELSÖÉPÍTÉSEK / INTERIOR DESIGN
GÖDE ANDRÁS, KÉRI BALÁZS, WEHNER VIKTÓRIA, FRANK GYÖRGY – KROKI STÚDIÓ

STATIKA / STRUCTURE
SZÖNYI LÁSZLÓ – GEON KFT

ÉPÜLETSZERKEZETI SZAKÉRTŐ /
STRUCTURAL ADEPT
BECKER GÁBOR, HANNA PÉTER, WEHNER PÉTER

KERTÉSzet / LANDSCAPE
BÁN KAROLIN

GÉPESZET / PLUMBING&HVAC
SZALÓKY LÁSZLÓ, FEJES TAMÁS – KRISTÁLY KLÍMA KFT

ELEKTROMOS TERVEZÉS / ELECTRICAL DESIGN
BALÁZS JUDIT, BALÁZS PÉTER – ARTVILL KFT

AKUSZTIKA / ACOUSTICS
JUHARINÉ KORONKAY ÁGNES

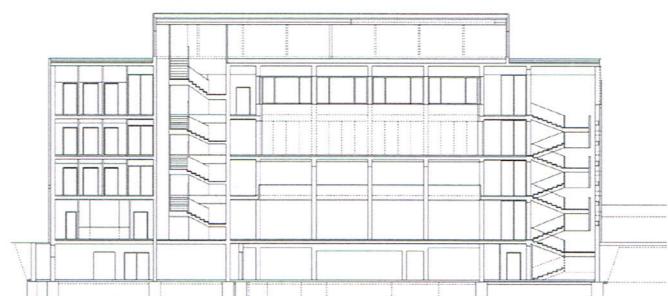
KIVITELEZŐ / MAIN CONTRACTOR
EURÓPAI ÉPÍTŐ RT – SÓTI ERNŐ, SÁMSON ANDRÁS, BESNYÖI GYÖRGYNÉ

és képdokumentációja egyszerre reprezentálja. Ha tehát létezik az építésznek a képeken keresztül élő, kétdimenziós létfelülete, akkor léteznie kell a kétdimenziós építésznek is.

Némiképp problematikusabb az igény, amely a lehetséges – és véleményem szerint – plurális képsorozatok közül épp a fekete-fehér részesíti előnyben. A fekete-fehér képek elemelik az időtől a házat, egy olyan létállapotot konzerválnak, amely ha le nem is zárja, de végletesen leszűkít az alkotás további képi értelmezésének lehetőségét. Kísérletet tesz arra, hogy képi megjelenítésében is uralja, időtlenné tegye a házat. A színredukciós technika kapásból olyan panteon ajtaján kopogtat, amit önértéken egyetlen épület sem

érdemel meg. Az időből való kiemelés, a felnemesítés képrögzítési eszköze párosulva a homlokzatok formaszinkretizmusával, csak erősíti a korábbi sejtést: Zsuffa Zsolt és Kalmár László a hazai építészeti „aranygenerációtól” elesett szakmai fogások alkalmazásával a biztosra mennek. Nincs kísérletezés, nincs a fiatal építészekre jellemző termékeny tévedés, jóindulatú félreérzés. Az az ellentét, amely e két rendkívül tehetséges alkotó fiataloknak a megegyezésében is uralja, időtlenné tegye a házat. De ez már egy másik történet.

Andor Wesselényi-Garay

Seen in a Mirror

Enlargement of City Hall, Budaörs

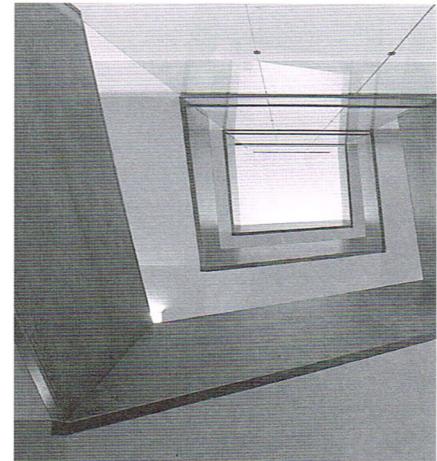
HIGHLY PROMISING talents of contemporary Hungarian architecture, Zsolt Zsuffa and László Kalmár have won a tender for the architectural design of the town hall in Budaörs in autumn 2003. Due to its significance this project appears suitable for discussing the situation of young architects in Hungary.

Tautness, exciting and dramatized rows of space, the open, democratic self-representation of power as well as the well-hit Framptonian location-form are the four categories in which the design by Zsuffa and Kalmár has received the best marks. Set in a relatively quiet part of Budaörs, the new town hall was built by using the former party headquarters erected in 1974. Housing estates, a belt of rust, the curtain-type boredom of an office park, farmhouses of the third generation and neo-suck villas creeping up the hills make up the merciless stream that limestone cliffs resist unyieldingly to comprise a highly eclectic-style environment – that is region in the narrow sense – the critical acceptance of which also functions as the basis for the formation of the new building.

In the original tender design it was meant to have one more storey, yet after the rationalization of the criteria for functions the building now nestles in its surroundings without a jolt. Its main source of inspiration was the limestone cliff in the background which also defined the positioning of the house as well as its slight-

ly irregular crystal-like form and the variety of materials used. With some analogy the gently crystalline and organized positioning of the chiselled limestone cube seems to rhyme with the mass of the cliff, whilst the colonnade – an architectural component which has been promoted into a new situation once again – soothes the visual overall image of the housing estate without any trace of self-importance.

However, the chief merit and virtue of the complex lies in the intensive texture of space which unifies the ground-floor ranging from the main road as far as the street at the back and thus makes it just one single well-dramatized unit. On blade-walls and via the traditional row of pillars the outer court is revealed through an interior peripteros-type unit - comprising

most fruitful in the forms of freely positioned wall-bodies and primarily in the outer gurgle.

So far it is a fantastic accomplishment beyond dispute.

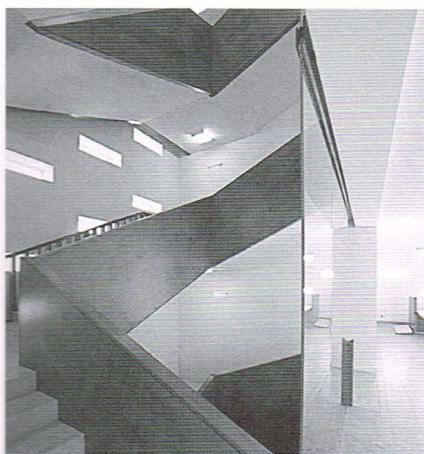
The facades, however, appear somewhat problematical, which is especially striking when knowing what kind of solutions had been included in the tender design. The first ideas in 2003, even though with a slight impression of a hoax, proposed a homogeneous glass surface blending into the facework of stone which would have revealed the transparency of the colonnade with a strong emphasis on its box-like qualities.

In the dialogue going on between closedness and openness it was the old-and-new invention, the row of columns evoking Aldo Rossi from a distance that guaranteed traversability. The original graphic taste coupled with the shortcomings of contents created a beneficial hierarchy between closed and pierced qualities, separating spatial films with various degree of density. In comparison the facade realized here is undoubtedly one step back. Regarding its patchwork character and the changeable play of shadows of the colonnade it appears rather too unambiguous and affirmative.

However, this is a trifling issue. I may not be the only one in our community of

ing a porticoed aula, a yard, a colonnade and an outer park – making up the row of traversable spaces which may as well be welcome as the representation of the openness of a democratic power. This richness of spatiality is coupled with the ascetical qualities of formation letting materials and local qualities breathe with some degree of gauntness. We can witness the impossible being accomplished here: the two yards turning into one. The second one is especially suitable for imagining a genuine summer piazza which later dissolves into a park composed by means of land-art and those of surface plasticity. When building up the park of gentle signals, Zsuffa and Kalmár gave themselves plenty of rope, which proves

the trade taken in the narrower sense of the word who holds this opinion and expectations when regarding Zsolt Zsuffa and László Kalmár the gold reserves of contemporary Hungarian architecture – a promise that appears being fulfilled these days. They are representatives of our architecture of the near future who have already taken wing and because of their position and youth may exert highly positive influence on the stream of the tradition made up by current works of architecture and able to enrich it. The very same tradition can also be challenged and even a new kind of tradition may be launched. Because of their age the novelty of their designs appears especially exciting. Yet the architects of the town hall still owe us a lot as far as novelty is concerned. When thinking of the professional medium represented by Tamás Karácsony, Péter Janesch, Ferenc Keller, Ferenc Cságoly and Gábor Turányi which the architecture of Zsuffa and Kalmár originate from, one cannot help noticing that the random arrangement of windows may as well be those of the Barbikán House in Pécs, the primary school in Medve Street, the office-block in Info Park by Építésztúdió, whilst the motif of the chessboard glass panelling could be derived from Porcelanium and villas by Gábor Turányi, and their sketches could have been drawn by Tamás Karácsony.

Individual forms or graphic inventions tend to have three options as usual. (1) After climbing up the waves of glory

launched by fashion they fall into oblivion by time, just like it happened to the waving roof by Bernard Tschumi in La Villette Park. (2) They may remain attributes characteristic of their creators exclusively, as we have seen on the stepped concrete plastic pieces of Carlo Scarpa, and (3) this personal attribute or fashion item can also turn into a generally accepted device of architecture, similarly to double glass partitions or folded structures. I do believe that the task of Zsolt Zsuffa and László Kalmár is not a kind of synthetizing, but the opening of so far untrodden paths and the phrasing of questions instead of giving answers.

I guess – and it is also proved by the brief article included in their catalogue – that this house concentrated rather too much on the jury of the tender. It has turned out to be a building which is approved by Ferenc Keller, Béla Pazár, Ta-

más Czigány and Kónigh Tamás for sure, and, besides, also resembles buildings they usually build.

However, it should be regarded a safety game working against time rather than an unprincipled adoption of norms. Zsolt Zsuffa and László Kalmár played safe by applying tricks of the trade they had learnt from the model generation of Hungarian architects – there is no scope for experimentation, no trace of fertile mistakes or well-meaning misunderstandings typical of young architects. The kind of discrepancy between the youth of the two highly talented creators and - let us admit – a prematurely old house has started to undermine the authenticity of the town hall, even though at one point only. This hotspot lies somewhere in the field of novelty, which is a relative concept of course as it has a different meaning for architects and for the public. But it is yet another story.

